

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ

9 Ιουλίου 1985 *

Στην υπόθεση 19/84,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Hoge Raad προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Pharmon BV, με έδρα το Rhoon, Κάτω Χώρες,

αναιρεσείουσα στην κύρια δίκη,

και

Hoechst AG, με έδρα τη Φραγκφούρτη, Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας,

καθής στην κύρια δίκη,

η έκδοση προδικαστικής απόφασεως ως προς την ερμηνεία των κοινοτικών κανόνων περί της ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων, προκειμένου να προσδιοριστεί η έκταση της προστασίας που παρέχει ένα δίπλωμα ευρεσιτεχνίας σε περίπτωση δεσμευτικής άδειας εκμετάλλευσης, η οποία εκδίδεται επί παραλλήλου διπλώματος ευρεσιτεχνίας,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους Mackenzie Stuart, πρόεδρο, G. Bosco και O. Due, προέδρους τμήματος, T. Koormans, U. Everling, K. Bahlmann και Y. Galmot, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: G. F. Mancini

γραμματέας: D. Louterman, υπάλληλος διοικήσεως

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— η Pharmon, αναιρεσείουσα στην κύρια δίκη, εκπροσωπούμενη από τον A. F. De Savornin Lohman, δικηγόρο Ρόττερταμ,

— η Hoechst AG, καθής στην κύρια δίκη, εκπροσωπούμενη από τον J. A. Stoop, δικηγόρο Χάγης,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

- η κυβέρνηση του Βασιλείου της Δανίας, εκπροσωπούμενη από τον L. Mikaelson, νομικό σύμβουλο,
- η κυβέρνηση της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, εκπροσωπούμενη από τον M. Seidel,
- η κυβέρνηση της Γαλλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενη από τον J.-P. Costes,
- η κυβέρνηση της Ιταλικής Δημοκρατίας, εκπροσωπούμενη από τον O. Fiumara,
- η κυβέρνηση του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, εκπροσωπούμενη από τον I. Verkade,
- η κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από την G. Dagtoglou, Treasury Solicitor's Department,
- η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον A. McClellan, νομικό σύμβουλο, και τον A. Haagsma, μέλος της νομικής της υπηρεσίας.

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 23ης Απριλίου 1985,

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

(Το μέρος που περιλαμβάνει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

- 1 Με απόφαση της 13ης Ιανουαρίου 1984, που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 20 Ιανουαρίου 1984, το Hoge Raad υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, τρία προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των κοινοτικών κανόνων περί της ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων, προκειμένου να προσδιοριστούν τα όρια της εφαρμογής μιας εθνικής νομοθεσίας επί των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας σε περίπτωση εισαγωγής προϊόντος το οποίο κατασκευάζεται σε άλλο κράτος μέλος βάσει δεσμευτικής άδειας εκμεταλλεύσεως που χορηγείται για παράλληλο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.

- 2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της γερμανικής εταιρίας Hoechst και της ολλανδικής εταιρίας Pharmon δεδομένου ότι η πρώτη αντιτέθηκε στο να διαθέσει η δεύτερη στο εμπόριο, στο έδαφος των Κάτω Χωρών, μια παρτίδα φαρμάκων.
- 3 Κατά το χρόνο των επίδικων περιστατικών, δηλαδή το 1976, η εταιρία Hoechst ήταν κάτοχος διπλώματος ευρεσιτεχνίας στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και παράλληλων διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας τόσο στις Κάτω Χώρες όσο και στο Ηνωμένο Βασίλειο, τα οποία αφορούσαν την ίδια ανακάλυψη, δηλαδή μια μέθοδο παρασκευής ενός φαρμάκου που ονομάζεται « furosemide ».
- 4 Το 1972, η βρετανική εταιρία DDSA Pharmaceuticals Ltd (στο εξής η εταιρία DDSA) έλαβε, βάσει του άρθρου 41 του Patents Act του 1949, ο οποίος ίσχυε τότε, δεσμευτική άδεια εκμεταλλεύσεως της ανακαλύψεως, όσον αφορά την παράλληλη ευρεσιτεχνία που έχει καταθέσει στο Ηνωμένο Βασίλειο η εταιρία Hoechst.
- 5 Η δεσμευτική άδεια εκμεταλλεύσεως που χορηγήθηκε εν προκειμένω στηριζόταν στο άρθρο 41 του Patents Act του 1949, που θέσπιζε ειδικό καθεστώς για τις ευρεσιτεχνίες που αφορούν είδη διατροφής, φάρμακα και χειρουργικά όργανα. Προκειμένου για τις ευρεσιτεχνίες αυτές, ο Comptroller of Patents όφειλε, εκτός αν συνέτρεχαν νόμιμοι λόγοι, να χορηγεί δεσμευτική άδεια εκμεταλλεύσεως σε κάθε ενδιαφερόμενο που υπέβαλε σχετική αίτηση.
- 6 Από τη δεύτερη παράγραφο του άρθρου αυτού προκύπτει ότι η κανονιστική αυτή ρύθμιση απέβλεπε στο να καθίσταται δυνατή η απόκτηση των οικείων προϊόντων σε όσο το δυνατό χαμηλότερες τιμές, επιτρέποντας συγχρόνως στον κάτοχο του διπλώματος να αντλεί κάποιο εύλογο κέρδος από την ευρεσιτεχνία του. Η δεσμευτική άδεια δεν υπογραφόταν ούτε από το δικαιούχο ούτε από τον κάτοχο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, αλλ' αποκλειστικά από τον υπάλληλο του βρετανικού γραφείου ευρεσιτεχνιών.
- 7 Εν προκειμένω, επρόκειτο για δεσμευτική άδεια, μη αποκλειστική και μη παραχωρήσιμη, εκδιδόμενη για το έδαφος του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βόρειας Ιρλανδίας και της Νήσου του Μαν και συνοδευόμενη από απαγόρευση εξαγωγής.
- 8 Εντούτοις, λίγο πριν εκπνεύσει η ισχύς του βρετανικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, δηλαδή στο τέλος του 1976, η εταιρία DDSA αγνόησε αυτή την απαγόρευση εξαγωγής πωλώντας στην ολλανδική φαρμακευτική εταιρία Pharmon μια σημαντική παρτίδα δισκίων « furosemide » τα οποία είχε παρασκευάσει. Η εταιρία Pharmon προσπάθησε να διαθέσει στο εμπόριο των Κάτω Χωρών τα φαρμακευτικά προϊόντα που είχε προμηθευτεί κατ' αυτό τον τρόπο.

- 9 Η εταιρία Hoechst ενήγαγε την εταιρία Pharmon ενώπιον του Rechtbank του Ρότερνταμ, το οποίο, με απόφαση της 1ης Φεβρουαρίου 1977 που απέκτησε ισχύ δεδικασμένου, απαγόρευσε γενικά στην τελευταία να προσβάλει τα δικαιώματα της Hoechst που απορρέουν από το ολλανδικό δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.
- 10 Η Pharmon, η οποία αρνείται να δεχτεί ότι η κατ' αυτόν τον τρόπο απαγγελθείσα γενική απαγόρευση αφορά το « furosemide » που προέρχεται από το Ηνωμένο Βασίλειο όπου, κατά τους ισχυρισμούς της, διετίθετο κανονικά στο εμπόριο από την DDSA, προσέφυγε ενώπιον του Arrondissementsrechtbank του Ρότερνταμ, ζητώντας μια σχετική αναγνωριστική απόφαση.
- 11 Η υπόθεση αυτή έφτασε ενώπιον του Gerechtshof της Χάγης, το οποίο έκρινε ότι, δεδομένου ότι η Pharmon είχε αγοράσει απευθείας από την DDSA την επίδικη παρτίδα « furosemide », τα δισκία αυτά δεν είχαν διατεθεί στην αγορά του Ηνωμένου Βασιλείου και ότι, εξάλλου, έπρεπε να θεωρηθεί ότι η Hoechst δεν είχε εισπράξει δικαιώματα για την εν λόγω παρτίδα. Κατά συνέπεια, με απόφαση της 3ης Μαρτίου 1982, απέρριψε τα αιτήματα της Pharmon.
- 12 Στη συνέχεια, η Pharmon άσκησε αναίρεση προβάλλοντας ιδίως ότι το Gerechtshof κακώς έκρινε ότι η εν λόγω παρτίδα « furosemide » δεν είχε διατεθεί στη βρετανική αγορά και ότι κακώς επίσης το δικαστήριο αυτό είχε προσδώσει σημασία στο γεγονός ότι δεν είχαν καταβληθεί δικαιώματα στη Hoechst.
- 13 Με απόφαση της 13ης Ιανουαρίου 1984, το Hoge Raad, θεωρώντας ότι η απόφαση αυτή έθετε διάφορα ζητήματα ερμηνείας του κοινοτικού δικαίου, ζήτησε από το Δικαστήριο να αποφανθεί προδικαστικώς στα ακόλουθα ερωτήματα:
- 1) Οι κανόνες περί ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων εντός της κοινής αγοράς εμποδίζουν τον κάτοχο διπλώματος ευρεσιτεχνίας να ασκεί το δικαίωμα που του παρέχει η νομοθεσία κράτους μέλους να αντιτάσσεται στην εμπορία, εντός του κράτους αυτού, προϊόντος το οποίο προστατεύεται από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, όταν πρόκειται για προϊόντα που παρασκευάζονται σε άλλο κράτος μέλος και πωλούνται απευθείας, παραδίδονται δε, στο εν λόγω κράτος μέλος, σε αγοραστή που κατοικεί στο πρώτο κράτος μέλος από τον κάτοχο δεσμευτικής άδειας εκμεταλλεύσεως παράλληλου διπλώματος ευρεσιτεχνίας, που ο ίδιος ο κάτοχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας εκμεταλλεύεται στο άλλο αυτό κράτος μέλος;
  - 2) Εξαρτάται η απάντηση στο πρώτο ερώτημα από το αν οι αρχές του άλλου κράτους μέλους έχουν συνδέσει την απαγόρευση εξαγωγής από τη δεσμευτική άδεια εκμεταλλεύσεως που αναφέρεται πιο πάνω;

3) Για την απάντηση στο πρώτο ερώτημα, έχει σημασία το αν:

- α) Ο κάτοχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας μπορεί γενικά να απαιτεί δικαιώματα για τα προϊόντα που διατίθενται στο εμπόριο από τον κάτοχο της άδειας εκμεταλλεύσεως βάσει της δεσμευτικής του άδειας εκμεταλλεύσεως;
- β) Ο κάτοχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας μπορεί να απαιτήσει δικαιώματα για τη συγκεκριμένη παρτίδα, στην οποία αναφέρεται η παρούσα υπόθεση;
- γ) Ο κάτοχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας μπορεί όχι μόνο να απαιτήσει δικαιώματα, αλλά και έχει στην πραγματικότητα εισπράξει (ή επιδίωξε να εισπράξει) δικαιώματα;

Επί της απαντήσεως που προσήκει στο πρώτο ερώτημα

- 14 Με το πρώτο ερώτημα, το εθνικό δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσία, αν τα άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης αποτελούν εμπόδιο στην εφαρμογή νομοθεσίας κράτους μέλους η οποία παρέχει στον κάτοχο διπλώματος ευρεσιτεχνίας την εξουσία να εμποδίζει τη διάθεση στο εμπόριο, μέσα σ' αυτό το κράτος, ενός προϊόντος που έχει παρασκευαστεί σε άλλο κράτος μέλος από τον κάτοχο δεσμευτικής άδειας εκμεταλλεύσεως που αφορά παράλληλο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που έχει ο ίδιος αυτός κάτοχος.
- 15 Η εταιρία Pharmon, καθώς στην κύρια δίκη, φρονεί ότι πρέπει να αναγνωριστεί στον κάτοχο δεσμευτικής άδειας εκμεταλλεύσεως το δικαίωμα να διανέμει απευθείας στο έδαφος άλλου κράτους μέλους όπου υφίσταται παράλληλο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας το προϊόν που αποτελεί αντικείμενο του αρχικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας, του παράλληλου διπλώματος ευρεσιτεχνίας και της δεσμευτικής άδειας.
- 16 Προς υποστήριξη της απόψεως αυτής προβάλλει διάφορα επιχειρήματα: Η φύση της δεσμευτικής άδειας δεν διαφέρει αισθητά από τη φύση της ελεύθερα χορηγούμενης άδειας, λαμβανομένων υπόψη των διαδικαστικών κανόνων περί χορηγήσεως δεσμευτικών αδειών, των δυνατοτήτων προσφυγής που παρέχονται στον κάτοχο διπλώματος ευρεσιτεχνίας και της χορηγήσεως εύλογης αμοιβής στον τελευταίο. Ως προς το πρόβλημα της παροχής συναινέσεως του κατόχου του διπλώματος ευρεσιτεχνίας, η αναιρεσείουσα υποστηρίζει ότι η απόφαση των εθνικών αρχών μπορεί να θεωρηθεί ως υποκαθιστώσα τη συναίνεση του κατόχου του διπλώματος και ότι εν πάση περιπτώσει η ανάλωση των δικαιωμάτων από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας πρέπει επίσης να έχει εφαρμογή όταν το προϊόν έχει διατεθεί στο εμπόριο μέσα στο κράτος μέλος όπου έχει

χορηγηθεί η δεσμευτική άδεια εκμεταλλεύσεως. Εξάλλου, η Pharmon θεωρεί ότι πολλές αποφάσεις του Δικαστηρίου συνάδουν με την άποψή της και ειδικότερα οι αποφάσεις της 3ης Ιουλίου 1974 (Van Zuylen κατά Café Hag, 192/73, Jurispr. σ. 731), της 20ής Ιανουαρίου 1981 (Musik-Vertrieb membran κατά GEMA, 55 και 57/80, Συλλογή σ. 147) και της 14ης Ιουλίου 1981 (Merck κατά Stephar, 187/80, Συλλογή σ. 2063). Από τις αποφάσεις αυτές προκύπτει ότι εκείνος που αποφασίζει να κάνει χρήση της δυνατότητας να ζητήσει παράλληλο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας στο Ηνωμένο Βασίλειο αποδέχεται συγχρόνως το σύνολο της βρετανικής νομοθεσίας με όλες τις εντεύθεν συνέπειές της, συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας να χορηγηθεί δεσμευτική άδεια εκμεταλλεύσεως για το παράλληλο αυτό δίπλωμα.

- 17 Η εταιρία Hoechst, τα έξι κράτη μέλη που υπέβαλαν παρατηρήσεις και η Επιτροπή υποστηρίζουν, συμφωνώντας στα περισσότερα σημεία μεταξύ τους, ότι ο κάτοχος δεσμευτικής άδειας δεν έχει το δικαίωμα απευθείας διανομής στο έδαφος κράτους μέλους όπου υφίσταται παράλληλο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Συνεπώς, φρονούν ότι οι κανόνες περί ελεύθερης κυκλοφορίας εμπορευμάτων δεν αποτελούν εμπόδιο στην άσκηση από τον κάτοχο διπλώματος ευρεσιτεχνίας του δικαιώματος που του απονέμει η νομοθεσία κράτους μέλους να αντιτίθεται στη διάθεση στο εμπόριο υπό τους προαναφερόμενους όρους, εντός του κράτους αυτού, ενός προϊόντος που προστατεύεται από το δίπλωμα ευρεσιτεχνίας του οποίου είναι κάτοχος.
- 18 Πρώτον, υποστηρίχθηκε ότι η δεσμευτική άδεια εκμεταλλεύσεως είναι διαφορετικής φύσεως από την ελεύθερα χορηγούμενη άδεια, λόγω ιδίως της ελλείψεως πραγματικών διαπραγματεύσεων μεταξύ του έχοντος τη δεσμευτική άδεια και του κατόχου διπλώματος ευρεσιτεχνίας, της ελλείψεως υπογραφής του κατόχου της άδειας και του κατόχου διπλώματος ευρεσιτεχνίας επί ενός εγγράφου που αποτελεί μέτρο της δημόσιας αρχής και της ανυπαρξίας των σχέσεων που δημιουργούνται συνήθως μεταξύ κατόχου διπλώματος ευρεσιτεχνίας και κατόχου άδειας εκμεταλλεύσεως οι οποίοι συνδέονται μεταξύ τους με συμβατική σχέση.
- 19 Δεύτερον, προβλήθηκε ότι η δεσμευτική άδεια εκμεταλλεύσεως και η ελεύθερα χορηγούμενη άδεια δεν έχουν τους ίδιους σκοπούς. Ενώ η τελευταία αποτελεί τρόπο εκμεταλλεύσεως που αφορά το ειδικό αντικείμενο του δικαιώματος της ευρεσιτεχνίας όπως έχει προσδιοριστεί από το Δικαστήριο, η πρώτη, αντίθετα, αποβλέπει στην ουσία να ικανοποιεί τα ιδιαίτερα συμφέροντα ενός κράτους μέλους. Συνεπώς, θα ήταν άδικο, και μάλιστα επικίνδυνο, να ευνοηθεί επιπλέον αυτό το κράτος μέλος, επιτρέποντας την άμεση παράδοση προϊόντος που παρασκευάζεται με κάλυψη των δεσμευτικών αδειών εκμεταλλεύσεως που χορηγούνται στα κράτη μέλη όπου υφίσταται παράλληλο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας.
- 20 Τρίτον, με όλες τις προαναφερόμενες παρατηρήσεις τονίστηκε ιδιαίτερα η έλλειψη άμεσης ή έμμεσης συναίνεσης του κατόχου του διπλώματος ευρεσιτεχνίας σε

περίπτωση δεσμευτικής άδειας εκμεταλλεύσεως. Αναφερόμενες στη νομολογία του Δικαστηρίου (ιδίως στις αποφάσεις της 31ης Οκτωβρίου 1974, Centrafarm κατά Sterling Drug, 15/74, Jurispr. σ. 1147· απόφαση της 14ης Ιουλίου 1981, Merck κατά Stephar, που προαναφέρθηκε και απόφαση της 14ης Σεπτεμβρίου 1982, Keurkoop, 144/81, Συλλογή σ. 2853), με τις παρατηρήσεις επισημιάεται το γεγονός ότι, σε περίπτωση δεσμευτικής άδειας εκμεταλλεύσεως, δεν πληρούται καμιά από τις προϋποθέσεις οι οποίες, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, καθορίζουν το από κοινοτικής απόψεως όριο στην άσκηση δικαιωμάτων βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας που προστατεύονται σε εθνικό επίπεδο. Επομένως, αν υποθεθεί ότι το εν λόγω προϊόν είχε διατεθεί στο εμπόριο ελεύθερα και με τη θέληση του κατόχου του διπλώματος ευρεσιτεχνίας ή από τρίτους με τη συναίνεσή του, η θεωρία της αναλώσεως των δικαιωμάτων ευρεσιτεχνίας δεν μπορεί να έχει εφαρμογή όταν υπάρχει δεσμευτική άδεια εκμεταλλεύσεως. Η άποψη αυτή επιβεβαιώνεται από τις διατάξεις της Συμβάσεως περί ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας για την κοινή αγορά (Σύμβαση περί του κοινοτικού διπλώματος ευρεσιτεχνίας) (JO L 17 της 26.1.1976, σ. 1), ιδίως δε το άρθρο της 81, παράγραφος 3, η οποία, έστω κι αν δεν έχει ακόμα τεθεί σε ισχύ, απηχεί την άποψη των κρατών μελών επί του θέματος.

- 21 Τέταρτον, η εταιρία Hoechst και όλα τα κράτη μέλη, τα οποία υπέβαλαν παρατηρήσεις, υποστήριξαν ότι η αρχή της εδαφικότητας των πράξεων της δημόσιας αρχής κράτους μέλους εμποδίζει τον κάτοχο δεσμευτικής άδειας εκμεταλλεύσεως να παραχωρεί δικαιώματα σχετικά με το έδαφος άλλων κρατών μελών. Δεδομένου ότι η δεσμευτική άδεια εκμεταλλεύσεως αποτελεί εξαιρετικό μέτρο, συχνά δε συνιστά κύρωση για τον κάτοχο διπλώματος ευρεσιτεχνίας, θα πρέπει να εφαρμόζεται στενά και τα αποτελέσματά της να μην υπερακοντίζουν το στόχο που της έχει προσδοθεί, με άλλα λόγια, το δημόσιο συμφέρον γενικά και, ειδικότερα στον τομέα των φαρμάκων, τον εφοδιασμό της εσωτερικής αγοράς υπό ικανοποιητικούς όρους.
- 22 Πρέπει να υπομνηστεί ότι σύμφωνα με πάγια νομολογία τα άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης εμποδίζουν την εφαρμογή των εθνικών νομοθεσιών που παρέχουν στον κάτοχο διπλώματος ευρεσιτεχνίας την εξουσία να αντιτίθεται στην εισαγωγή και στη διάθεση στο εμπόριο ενός προϊόντος το οποίο έχει νομίμως διατεθεί στην αγορά άλλου κράτους μέλους από τον ίδιο το δικαιούχο, με τη συναίνεσή του, ή από πρόσωπο το οποίο συνδέεται με αυτόν με δεσμούς νομικής ή οικονομικής εξαρτήσεως.
- 23 Πράγματι, αν ο κάτοχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας μπορούσε να απαγορεύσει την εισαγωγή προστατευόμενων προϊόντων, τα οποία έχουν διατεθεί στο εμπόριο σε άλλο

κράτος μέλος από τον ίδιο ή με τη συναίνεσή του, θα είχε τη δυνατότητα να στεγανοποιήσει τις εθνικές αγορές και να δημιουργήσει έτσι περιορισμό στο εμπόριο μεταξύ των κρατών μελών, χωρίς ένας τέτοιος περιορισμός να είναι αναγκαίος για να του εξασφαλίζει το ουσιαστικό περιεχόμενο των αποκλειστικών δικαιωμάτων που απορρέουν από παράλληλα διπλώματα ευρεσιτεχνίας.

- 24 Το ζήτημα του εθνικού δικαστηρίου ανάγεται επομένως κατ' ουσία στο ζήτημα αν έχουν εφαρμογή οι ίδιοι κανόνες όταν η εισαγωγή και η διάθεση προς πώληση αφορούν ένα προϊόν το οποίο έχει παρασκευαστεί στο κράτος μέλος εξαγωγής από τον κάτοχο δεσμευτικής άδειας εκμεταλλεύσεως που αφορά παράλληλο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας, το οποίο απέκτησε ο κάτοχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας στο κράτος μέλος εισαγωγής.
- 25 Σχετικά, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, όταν οι αρμόδιες αρχές κράτους μέλους, όπως εν προκειμένω, χορηγούν σε τρίτο μια δεσμευτική άδεια εκμεταλλεύσεως, επιτρέποντάς του να διενεργεί πράξεις παρασκευής και εμπορίας τις οποίες ο κάτοχος του διπλώματος ευρεσιτεχνίας θα είχε κανονικά την εξουσία να απαγορεύσει, δεν είναι δυνατό να θεωρηθεί ότι ο τελευταίος έχει δώσει τη συναίνεσή του για πράξεις που έχουν συντελεστεί από τον εν λόγω τρίτο. Πράγματι, ο κάτοχος διπλώματος ευρεσιτεχνίας χάνει, μετά από τέτοιο μέτρο, την εξουσία να αποφασίζει ελεύθερα για τους όρους υπό τους οποίους διαθέτει στο εμπόριο το προϊόν του.
- 26 Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο τελευταία με την απόφασή του της 14ης Ιουλίου 1981 (Merck κατά Stephar, που προαναφέρθηκε), το ουσιαστικό περιεχόμενο του δικαιώματος ευρεσιτεχνίας έγκειται κυρίως στο ότι απονέμεται στον εφευρέτη το αποκλειστικό δικαίωμα να θέτει πρώτος σε κυκλοφορία το εν λόγω προϊόν ώστε να μπορεί να ανταμείβεται για την προσπάθειά του ως εφευρέτη. Επομένως, για την εξασφάλιση του ουσιαστικού περιεχομένου των αποκλειστικών δικαιωμάτων που απορρέουν από την ευρεσιτεχνία του, είναι αναγκαίο να επιτρέπεται στον κάτοχο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας να αντιτάσσεται στην εισαγωγή και στην εμπορία προϊόντων που έχουν παρασκευαστεί στο πλαίσιο δεσμευτικής άδειας εκμεταλλεύσεως.
- 27 Υπό τις περιστάσεις αυτές, προσήκει η απάντηση ότι τα άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης δεν αποτελούν εμπόδιο στην εφαρμογή της νομοθεσίας κράτους μέλους η οποία παρέχει στον κάτοχο διπλώματος ευρεσιτεχνίας την εξουσία να παρακαλύει την εμπορία, μέσα σ' αυτό το κράτος, προϊόντος το οποίο έχει παρασκευαστεί σε άλλο

κράτος μέλος από τον κάτοχο δεσμευτικής άδειας εκμεταλλεύσεως που αφορά παράλληλο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που έχει λάβει ο ίδιος κάτοχος του διπλώματος.

Επί της απαντήσεως που προσήκει στα ερωτήματα 2 και 3

- 28 Με τα δύο αυτά ερωτήματα, το εθνικό δικαστήριο ερωτά κατ' ουσία αν η απάντηση στο πρώτο ερώτημα εξαρτάται, αφενός, από το αν οι αρχές του κράτους μέλους που έχουν χορηγήσει τη δεσμευτική άδεια εκμεταλλεύσεως την έχουν εφοδιάσει με απαγόρευση εξαγωγής και, αφετέρου, αν η δεσμευτική άδεια εκμεταλλεύσεως προβλέπει ένα σύστημα καταβολής δικαιωμάτων προς τον κάτοχο του διπλώματος ευρεσιτεχνίας και αν ο τελευταίος έχει πράγματι δεχτεί ή εισπράξει τα εν λόγω δικαιώματα.
- 29 Αρκεί σχετικά η διαπίστωση ότι τα όρια που χαράσσει το κοινοτικό δίκαιο στην εφαρμογή της νομοθεσίας του κράτους μέλους εισαγωγής, τα οποία έχουν εκτεθεί πιο πάνω, δεν εξαρτώνται καθόλου από προϋποθέσεις από τις οποίες οι αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους εξαγωγής έχουν εξαρτήσει την παροχή της δεσμευτικής άδειας εκμεταλλεύσεως.
- 30 Υπό τις περιστάσεις αυτές, στα ερωτήματα 2 και 3 προσήκει η απάντηση ότι, για να δοθεί απάντηση στο πρώτο ερώτημα, δεν έχει σημασία το αν η δεσμευτική άδεια εκμεταλλεύσεως συνοδεύτηκε ή όχι από απαγόρευση εξαγωγής, αν σ' αυτή έχουν καθοριστεί δικαιώματα υπέρ του κατόχου του διπλώματος ευρεσιτεχνίας κι αν αυτός έχει δεχτεί ή αρνηθεί να τα εισπράξει.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 31 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν οι κυβερνήσεις του Βασιλείου της Δανίας, της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Γαλλικής Δημοκρατίας, της Ιταλικής Δημοκρατίας, του Βασιλείου των Κάτω Χωρών, του Ηνωμένου Βασιλείου και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, οι οποίες υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει, έναντι των διαδίκων της κύριας δίκης, το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το Hoge Raad, με απόφαση της 13ης Ιανουαρίου 1984, αποφαινεται:

- 1) Τα άρθρα 30 και 36 της Συνθήκης δεν αποτελούν εμπόδιο στην εφαρμογή της νομοθεσίας κράτους μέλους η οποία παρέχει στον κάτοχο διπλώματος ευρεσιτεχνίας την εξουσία να παρακωλύει την εμπορία, μέσα σ' αυτό το κράτος, προϊόντος το οποίο έχει παρασκευαστεί σε άλλο κράτος μέλος από τον κάτοχο δεσμευτικής άδειας εκμεταλλεύσεως που αφορά παράλληλο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας που έχει λάβει ο ίδιος κάτοχος του διπλώματος.
- 2) Σχετικά, δεν έχει σημασία το αν η δεσμευτική άδεια εκμεταλλεύσεως συνοδεύτηκε ή όχι από απαγόρευση εξαγωγής, αν σ' αυτή έχουν καθοριστεί δικαιώματα υπέρ του κατόχου του διπλώματος ευρεσιτεχνίας κι αν αυτός έχει δεχτεί ή αρνηθεί να τα εισπράξει.

Mackenzie Stuart

Bosco

Due

Koopmans

Everling

Bahlmann

Galmot

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 9 Ιουλίου 1985.

Ο γραμματέας

Ο πρόεδρος

P. Heim

A. J. Mackenzie Stuart